

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з історії у ОПОРНОМУ ЗАКЛАДІ «ПРИШИБСЬКИЙ ЗАКЛАД ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ І-ІІІ СТУПЕНІВ ПРИШИБСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ КРЕМЕНЧУЦЬКОГО РАЙОНУ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ»

Шкільний курс історії України має найбільші потенційні можливості для розвитку особистості, яка усвідомлює свою приналежність до Українського народу та сучасної європейської цивілізації; необхідність збереження та збагачення українських культурно-історичних традицій, шанобливого ставлення до національних святинь, української мови, історії, формування культури міжетнічних і міжособистісних відносин.

Метою навчання історії в загальноосвітній школі за Державним стандартом є формування в учнів ідентичності та почуття власної гідності у результаті осмислення соціального та морального досвіду минулих поколінь, розуміння історії і культури України в контексті історичного процесу.

В основі вивчення історії є поєднання проблемно-тематичного, хронологічного, цивілізаційного та культурологічного принципів. Найважливішими методологічними принципами, які учні мають засвоїти на уроках історії є:

- **Принцип об'єктивності** - обов'язковий розгляд історичної реальності в цілому, незалежно від бажань, уподобань, установок суб'єкта, розгляд кожного явища в його різноманітності та суперечливості.

- **Принцип історизму** – вивчення будь-якого історичного явища з позицій його еволюції.

- **Соціальний підхід** – врахування інтересів соціальних груп та усієї сукупності соціальних відносин.

- **Принцип багатоперспективності:** цивілізаційний, формаційний, культурологічний, етичний, регіональний та інші підходи.

У загальних вимогах до оцінювання навчальних досягнень учнів **зміст рівнів навчальних досягнень для курсів історії у 5 -11 класах** доцільно трактувати так:

➤ **початковий рівень:** учень/учениця спроможні тільки на **фрагментарне відтворення історичної інформації**. Вони, зокрема, здатні пригадати окремі її одиниці: дати, імена, терміни, короткі вислови (одне-два речення) і не виявляють предметних умінь. Здатність пригадати те, що вивчалось, свідчить про намагання учня/учениці виконати завдання та потенційні можливості добитися кращого результату;

➤ **середній рівень:** учень/учениця спроможні на **повноцінне відтворення історичної інформації**. Розуміючи поверхневі зв'язки між її одиницями, наприклад, між особою, діями, вчиненими

за її участі, часом та місцем цієї діяльності, вони можуть не тільки передати почуте, побачене, прочитане, а й розкрити його зміст своїми словами, доречно вживаючи історичну термінологію. Здатність наповнити сенсом джерельну інформацію свідчить про вдумливість та старанність учня/учениці, а також про наявність у нього/неї базових умінь: слухати, читати, писати, ставити та відповідати на запитання, розповідати, описувати тощо;

➤ **достатній рівень:** учень/учениця спроможні на **перетворення, відбір, співставлення та поповнення** осмисленої ними **історичної інформації**.

Вони володіють уміннями встановлювати глибинні, наприклад, причинно-наслідкові, мотиваційні зв'язки, можуть згрупувати однорідні та відібрати потрібні для повнішого розкриття теми події, виділити системотворні ознаки/риси історичного явища/процесу, встановити подібне і відмінне в однорідних фактах, підібрати аргументи та контраргументи до відомого судження, перевести сформатовану кимось інформацію в інший формат (наприклад, з вербальної у графічну і навпаки). Здатність учня/учениці оперувати джерельним матеріалом свідчить про систематичне цілеспрямоване учіння та про готовність до творчої діяльності;

➤ **високий рівень:** учень/учениця спроможні на **власне (суб'єктивно нове)**

бачення історичного процесу. Аналізуючи та синтезуючи інформацію з різних джерел, як вторинних (підручник, науково-популярні та художні твори), так і первинних (речові пам'ятки, актові документи, спогади та ін.), вони розмірковують на задані теми, висловлюють та обстоюють власні судження щодо діяльності історичних осіб, значення історичних фактів, трактування подій їх дослідниками тощо

**I. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів
освіти за усні відповіді**

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
	1	Учень (учениця) називає одну-дві події, дати

А1

Початковий	2	Учень (учениця) вибирає правильний варіант відповіді на рівні «так-ні»; має загальне уявлення про лічбу часу в історії
	3	Учень (учениця) двома-трьома простими реченнями може розповісти про історичну подію чи постать, упізнати її за описом
Середній	4	Учень (учениця) репродуктивно відтворює невелику частину навчального матеріалу теми, пояснюючи історичні терміни, подані в тексті підручника
	5	Учень (учениця) за допомогою вчителя відтворює основний зміст навчальної теми, визначає окремі ознаки історичних понять
	6	Учень (учениця) самостійно відтворює фактичний матеріал теми, установлює послідовність подій
Достатній	7	Учень (учениця) послідовно й логічно відтворює навчальний матеріал теми, характеризує події (причини, наслідки, значення), використовує історичні документи як джерело знань
	8	Учень (учениця) володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією, аналізує описані історичні факти, порівнює однорідні історичні явища, визначає причинно-наслідкові зв'язки між ними
	9	Учень (учениця) узагальнює окремі факти та формулює нескладні висновки, обґрунтовуючи їх конкретними фактами; дає порівняльну характеристику історичних явищ
Високий	10	Учень (учениця) використовує набуті знання для вирішення нової навчальної проблеми; робить аргументовані висновки, синхронізує події вітчизняної та всесвітньої історії
	11	Учень (учениця) володіє глибокими знаннями, може вільно та аргументовано висловлювати власні судження, співвідносити історичні процеси з періодом на основі наукової періодизації історії
	12	Учень (учениця) системно володіє навчальним матеріалом; самостійно характеризує історичні явища, виявляє особисту позицію щодо них; уміє виокремити проблему й визначити шляхи її розв'язання; користується джерелами інформації, аналізує та узагальнює її

II. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти за роботу з історичною картою

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
Початковий	1	Учень (учениця) називає історико-географічний об'єкт, але не визначає його положення на карті.
	2	Учень (учениця) називає декілька історико-географічних об'єктів, вибирає правильний варіант відповіді на рівні «так-ні».
	3	Учень (учениця) називає історико-географічний об'єкт, двома-трьома простими реченнями може пояснити легенду історичної карти.
Середній	4	Учень (учениця), показуючи на карті історико-географічний об'єкт, називає одну-дві основні дати, пов'язані з історичною подією (битва або рік заснування).
	5	Учень (учениця) з допомогою вчителя відтворює на історичній карті основні місця подій, характеризує їх за допомогою вчителя.
	6	Учень (учениця) самостійно відтворює фактичний матеріал теми, установлює послідовність подій на історичній карті.
Достатній	7	Учень (учениця) послідовно й логічно відтворює навчальний матеріал теми, «читає» історичні карти за допомогою їх легенди; оперує на історичній карті умовними позначками.
	8	Учень (учениця) аналізує використані ним історичні факти подій, які відображені на карті, дає словесний опис історичних об'єктів, використовуючи легенду карти.

	9	Учень (учениця) оперує навчальним матеріалом, дає порівняльну характеристику історичним подіям, аналізує зміст історичної карти.
Високий	10	Учень (учениця) виявляє розуміння історичних процесів відповідної історичної карти; співвідносить й систематизує дані історичної події на карті; робить аргументовані висновки.
	11	Учень (учениця) володіє глибокими знаннями історичних подій, які відображені на карті, може вільно та аргументовано висловлювати власні судження.
	12	Учень (учениця) системно володіє навчальним матеріалом відповідної історичної карти; самостійно характеризує її історичні події, виявляє особисту позицію щодо розташування кордонів, меж історичних подій; синхронізує події вітчизняної та всесвітньої історії.

III. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти за роботу з історичним документом

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
Початковий	1	Учень (учениця) може відтворити даний документ у вигляді читання.
	2	Учень (учениця) вибирає правильний варіант відповіді на рівні «так-ні».
	3	Учень (учениця) може впізнати за описом у документі історичну подію чи постать.
Середній	4	Учень (учениця) двома-трьома простими реченнями розповідає про історичну подію чи постать.
	5	Учень (учениця) з допомогою вчителя аналізує основний зміст документу, називає основні дати і події з документу.
	6	Учень (учениця) самостійно давати стислу характеристику історичному документу, з'ясовує походження документу та його автора.

Достатній	7	Учень (учениця) послідовно й логічно характеризує інформацію документу, пояснює документ за змістом і формою.
	8	Учень (учениця) дає правильне визначення історичних понять або явищ в поданому документі, аналізує описані історичні факти.
	9	Учень (учениця) оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти та формулює нескладні висновки, обґрунтовуючи їх конкретними фактами; дає порівняльну характеристику історичних явищ.
Високий	10	Учень (учениця) виявляє розуміння історичних процесів, зазначених у документі; робить аргументовані висновки, спираючись на широку джерельну базу; самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки.
	11	Учень (учениця) володіє глибокими знаннями, може вільно та аргументовано висловлювати власні судження стосовно подій чи фактів, зазначених у документі, співвідносити історичні процеси з періодом на основі наукової періодизації історії.
	12	Учень (учениця) системно володіє навчальним матеріалом; самостійно характеризує історичні явища, зазначені у документі, виявляє особисту позицію щодо них; уміє виокремити проблему й визначити шляхи її розв'язання.

IV. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти за роботу із складання історичного портрету

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
	1	Учень (учениця) називає історичну постать.

Початковий	2	Учень (учениця) правильно відносить постать до відповідної історичної епохи.
	3	Учень (учениця) орієнтується в алгоритмі складання характеристики історичного портрету діяча.
Середній	4	Учень (учениця) з допомогою вчителя двома-трьома простими реченнями може розповісти про історичну постать.
	5	Учень (учениця) стисло відтворює основний зміст біографії відомої людини за допомогою підручника, може визначати основні дати її життя та діяльності.
	6	Учень (учениця) самостійно відтворює фактичний матеріал біографії, дає стислу характеристику історичній постаті.
Достатній	7	Учень (учениця) послідовно й логічно відтворює матеріал, характеризує події з життя історичної постаті (причини, наслідки, значення).
	8	Учень (учениця) володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією, аналізує описані історичні факти, порівнює історичні явища, які впливали на діяльність або творчість історичної постаті.
	9	Учень (учениця) оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти та формулює нескладні висновки, щодо діяльності людини, обґрунтовуючи їх конкретними фактами.
Високий	10	Учень (учениця) самостійно встановлює особисті риси та якості характеру історичної постаті, використовує аргументовану критику що до особи, спираючись на широку джерельну базу.
	11	Учень (учениця) володіє глибокими знаннями біографії даної постаті, може вільно та аргументовано висловлювати власні судження, співвідносити історичні процеси з періодом її діяльності, або творчості.
	12	Учень (учениця) системно володіє навчальним матеріалом; самостійно характеризує наслідки діяльності даної постаті, виявляє особисту позицію щодо неї. Самостійно проводить історичні, наукові дослідження.

V. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти за роботу із перевірки знань за тему

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
Початковий	1	Учень (учениця) називає одну-дві події, дати, історичні постаті чи історико-географічні об'єкти
	2	Учень (учениця) називає декілька подій, дат, історичних постатей або історико-географічних об'єктів; вибирає правильний варіант відповіді на рівні «так-ні»; має загальне уявлення про лічбу часу в історії
	3	Учень (учениця) двома-трьома простими реченнями розповісти про історичну подію чи постать; упізнати її за описом; співвіднести рік зі століттям, століття - з тисячоліттям; має загальне уявлення про історичну карту
Середній	4	Учень (учениця) репродуктивно відтворює невелику частину навчального матеріалу теми, пояснюючи історичні терміни, подані в тексті підручника, називаючи одну-дві основні дати; показуючи на карті історико-географічний об'єкт
	5	Учень (учениця) з допомогою вчителя відтворює основний зміст навчальної теми, визначати окремі ознаки історичних понять, називати основні дати; показувати на історичній карті основні місця подій

Достатній	6	Учень (учениця) самостійно відтворює фактичний матеріал теми, давати стислу характеристику історичній постаті, установлювати послідовність подій; користуватись за допомогою вчителя наочними та текстовими джерелами історичної інформації
	7	Учень (учениця) послідовно й логічно відтворює навчальний матеріал теми, виявляє розуміння історичної термінології, характеризує події (причини, наслідки, значення), виокремлює деякі ознаки явищ і процесів; «читає» історичні карти з допомогою їх легенди; використовує історичні документи як джерело знань
	8	Учень (учениця) володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією, дає правильне визначення історичних понять, аналізує описані історичні факти, порівнює однорідні історичні явища, визначає причинно-наслідкові зв'язки між ними, встановлює синхронність подій у межах теми; дає словесний опис історичних об'єктів, використовуючи легенду карти
	9	Учень (учениця) оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти та формулює нескладні висновки, обґрунтовуючи їх конкретними фактами; дає порівняльну характеристику історичних явищ, самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки; синхронізує події в межах курсу, аналізує зміст історичної карти
Високий	10	Учень (учениця) використовує набуті знання для вирішення нової навчальної проблеми; виявляє розуміння історичних процесів; робить аргументовані висновки, спираючись на широку джерельну базу; рецензує відповіді учнів; співставляє й систематизує дані історичних карт; синхронізує події вітчизняної та всесвітньої історії
	11	Учень (учениця) володіє глибокими знаннями, може вільно та аргументовано висловлювати власні судження, співвідносити історичні процеси з періодом на основі наукової періодизації історії
	12	Учень (учениця) системно володіє навчальним матеріалом; самостійно характеризує історичні явища, виявляє особисту позицію щодо них; уміє виокремити проблему й визначити шляхи її розв'язання; користується джерелами інформації, аналізує та узагальнює їх.

VI. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти за роботу з хронології подій

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
Початковий	1	Учень (учениця) називає одну-дві дати.
	2	Учень (учениця) називає декілька дат, має загальне уявлення про лічбу часу в історії.
	3	Учень (учениця) може співвіднести рік зі століттям, століття - з тисячоліттям.
Середній	4	Учень (учениця) репродуктивно відтворює невелику частину навчального матеріалу теми, називаючи одну-дві основні дати.
	5	Учень (учениця) з допомогою вчителя відтворює основний зміст навчальної теми, називає основні дати.
	6	Учень (учениця) самостійно відтворює фактичний матеріал теми, установлює послідовність окремих подій.
Достатній	7	Учень (учениця) послідовно й логічно відтворює навчальний матеріал теми, виокремлює деякі ознаки явищ і процесів.
	8	Учень (учениця) володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією, порівнює однорідні історичні явища, визначає причинно-наслідкові зв'язки між ними, встановлює синхронність подій у межах теми.

	9	Учень (учениця) оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти та формулює нескладні висновки, синхронізує події в межах курсу.
Високий	10	Учень (учениця) використовує набуті знання для вирішення нової навчальної проблеми; виявляє розуміння історичних процесів; робить аргументовані висновки, синхронізує події вітчизняної та всесвітньої історії.
	11	Учень (учениця) володіє глибокими знаннями, може вільно та аргументовано висловлювати власні судження, співвідносити історичні процеси з періодом на основі наукової періодизації історії.
	12	Учень (учениця) системно володіє навчальним матеріалом; самостійно характеризує історичні явища, виявляє особисту позицію щодо них; уміє виокремити проблему й визначити шляхи її розв'язання.

VII. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобуначів освіти за роботу з написання есе

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
Початковий	1	Побудова есе не відповідає запропонованій темі; не наведено жодного історичного аргументу.
	2	Учень (учениця) в роботі називає історичні висловлення, які характеризуються фрагментарністю, думки викладаються на елементарному рівні.
	3	Учень (учениця) виконав роботу частково, есе відповідає запропонованій темі, але наведені історичні аргументи не впливають з нього; приклади подій не є доречними, висновок сформульовано нечітко, або не вірно.
Середній	4	Учень (учениця) порушує послідовності побудови твору, має обсяг роботи менше половини від норми, висновок лише частково відповідає темі або не пов'язаний з історичними аргументами.
	5	Учень (учениця) не повністю розкриває історичну тематику, наведено один історичний факт або подія, не чітко розрізняється основна та другорядна історична інформація, висновок лише частково відповідає темі есе, учень з допомогою вчителя відтворює основний зміст теми, або робота списана з Інтернету і є плагіатом.
	6	Учень (учениця) самостійно розкриває фактичний матеріал теми, есе сприймається як цілісний твір, ідея зрозуміла, але нечітка, надає стислу характеристику історичній постаті, послідовність подій, висновок лише частково відповідає темі.
Достатній	7	Учень (учениця) послідовно й логічно відтворює матеріал теми зв'язний з елементами самостійних суджень в тексті, формулює чітко ідею, яка відповідає запропонованій темі, наводить один-два доречні аргумент (причини, наслідки, значення), використовує історичні документи як джерело знань висновок відповідає запропонованій темі характеризує події.
	8	Учень (учениця) самостійно будує достатньо повне, осмислене висловлення, загалом ґрунтовно висвітлює тему, формулює тезу, що відповідає запропонованій темі, наводить один доречний аргумент, приклад не конкретизований, висновок відповідає темі.
	9	Учень (учениця) будує послідовний, повний, логічно викладений текст, оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти та формулює нескладні висновки, обґрунтовуючи їх конкретними фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки, синхронізує історичні події в межах курсу.

Високий	10	Учень (учениця) будує послідовний, повний текст, урахував комунікативне завдання, аргументує різні погляди на проблему, використовує знання з історії для вирішення нової навчальної проблеми, наводить приклади, виявляє розуміння історичних процесів, робить аргументовані висновки, спираючись на джерельну базу.
	11	Учень (учениця) володіє глибокими знаннями, аргументовано, чітко висловлює власну думку, зіставляє її з думками інших, уміє пов'язати обговорюваний предмет із власним життєвим досвідом, може співвідносити історичні процеси з періодом на основі наукової періодизації історії.
	12	Учень (учениця) створює яскраве, оригінальне за думкою та оформленням висловлення відповідно до історичної тематики, повно, вичерпно висвітлює тему, вправно формулює ідею, аналізуючи різні погляди, самостійно характеризує історичні явища, виявляє особисту позицію щодо них, уміє виокремити проблему й визначити шляхи її розв'язання, користується історичними джерелами, аналізує та узагальнює їх.

ІХ. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти за роботу із виконання презентацій

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
Початковий	1	Учень (учениця) використав матеріали, що не мають безпосереднього відношення до теми.
	2	Учень (учениця) тема не розкрита, відсутні аспекти теми, є порушення логічного викладення.
	3	Учень (учениця) використали як матеріали, що мають відношення до теми, так і ті, що не мають відношення до теми, тема не розкрита.
Середній	4	Учень (учениця) відтворює невелику частину навчального матеріалу теми, пояснюючи історичні терміни, подані в тексті презентації, тема розкрита частково, є наявність орфографічних та технічних помилок.
	5	Учень (учениця) робота, не відрізняється авторською індивідуальністю, процес розв'язання історичної теми неповний і неточний, використані як матеріали, що мають відношення до теми, так і ті, що не мають відношення до теми, робота списана, або скопійована з інтернету.
	6	Учень (учениця) демонструє точне розуміння завдання, але викладені аспекти теми частково, установлювати послідовність подій, стилю в оформленні не дотримано, не використані можливості комп'ютерної анімації, доповідачі допускають не грубі мовленнєві помилки під час виступу, незначно порушують регламент, частково утримують увагу аудиторії.
Достатній	7	Учень (учениця) повно, логічно розкриває тему і головні аспекти теми презентації, наявні не грубі помилки з точки зору орфографії та стилю, нерационально використані можливості комп'ютерної анімації, доповідачі грамотно викладають матеріал, проте не показують достатньо глибоких знань.
	8	Учень (учениця) демонструє точне розуміння завдання, грамотна робота з точки зору орфографії, але наявність невідповідності в кольоровій гамі, рационально використані можливості комп'ютерної анімації, доповідачі допускають не грубі мовленнєві помилки під час виступу, незначно порушують регламент, частково утримують увагу аудиторії.
	9	Учень (учениця) оперує навчальним матеріалом, самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки, використані матеріали, що мають відношення до теми, грамотна робота має витриманий єдиний стиль, кольорова гама, рационально використані можливості комп'ютерної анімації, в роботі наявні авторські знахідки.

Високий	10	Учень (учениця) рационально використав можливості комп'ютерної анімації, витримав єдиний стиль. Повна самостійність під час виконання роботи. Під час захисту впевнено тримається перед аудиторією, володіє культурою мовлення, дотримується регламенту, утримує увагу аудиторії, рецензує відповіді учнів.
	11	Учень (учениця) володіє глибокими знаннями, може вільно та аргументовано висловлювати власні судження, доповідач демонструє ерудицію, відображає між предметні зв'язки, може співвідносити історичні процеси з періодом на основі наукової періодизації історії.
	12	Робота унікальна, містить велику кількість оригінальних, винахідницьких прийомів, доповідач прагне досягти високих результатів, готовий до дискусії.

IX. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти за роботу із виконання домашніх завдань

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
Початковий	1	Учень (учениця) називає одну-дві події, дати, історичні постаті чи історико-географічні об'єкти
	2	Учень (учениця) називає декілька подій, дат, історичних постатей або історико-географічних об'єктів; вибирає правильний варіант відповіді на рівні «так-ні»; має загальне уявлення про лічбу часу в історії
	3	Учень (учениця) двома-трьома простими реченнями розповісти про історичну подію чи постать; упізнати її за описом; співвіднести рік зі століттям, століття - з тисячоліттям; має загальне уявлення про історичну карту
Середній	4	Учень (учениця) репродуктивно відтворює невелику частину навчального матеріалу теми, пояснюючи історичні терміни, подані в тексті підручника, називаючи одну-дві основні дати; показуючи на карті історико-географічний об'єкт
	5	Учень (учениця) з допомогою вчителя відтворює основний зміст навчальної теми, визначати окремі ознаки історичних понять, називати основні дати; показувати на історичній карті основні місця подій
	6	Учень (учениця) самостійно відтворює фактичний матеріал теми, давати стислу характеристику історичній постаті, установлювати послідовність подій; користуватись за допомогою вчителя наочними та текстовими джерелами історичної інформації
Достатній	7	Учень (учениця) послідовно й логічно відтворює навчальний матеріал теми, виявляє розуміння історичної термінології, характеризує події (причини, наслідки, значення), виокремлює деякі ознаки явищ і процесів; «читає» історичні карти з допомогою їх легенди; використовує історичні документи як джерело знань

	8	Учень (учениця) володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією, дає правильне визначення історичних понять, аналізує описані історичні факти, порівнює однорідні історичні явища, визначає причинно-наслідкові зв'язки між ними, встановлює синхронність подій у межах теми; дає словесний опис історичних об'єктів, використовуючи легенду карти
	9	Учень (учениця) оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти та формулює нескладні висновки, обґрунтовуючи їх конкретними фактами; дає порівняльну характеристику історичних явищ, самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки; синхронізує події в межах курсу, аналізує зміст історичної карти

Високий	10	Учень (учениця) використовує набуті знання для вирішення нової навчальної проблеми; виявляє розуміння історичних процесів; робить аргументовані висновки, спираючись на широку джерельну базу; рецензує відповіді учнів; співставляє й систематизує дані історичних карт; синхронізує події вітчизняної та всесвітньої історії
	11	Учень (учениця) володіє глибокими знаннями, може вільно та аргументовано висловлювати власні судження, співвідносити історичні процеси з періодом на основі наукової періодизації історії
	12	Учень (учениця) системно володіє навчальним матеріалом; самостійно характеризує історичні явища, виявляє особисту позицію щодо них; уміє виокремити проблему й визначити шляхи її розв'язання; користується джерелами інформації, аналізує та узагальнює її

**Х. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів
освіти за роботу в групах, або парах**

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
Початковий	1	Учень (учениця) використали матеріали, що не мають безпосереднього відношення до теми, робота групи несамостійна.
	2	Учень (учениця) використані матеріали, що не мають безпосереднього відношення до теми, зібрана інформація не аналізується.
	3	Учень (учениця) двома-трьома простими реченнями розповісти про історичну подію чи постать, немає аргументів по головним позиціям, повне порушення логіки, не представлені результати дослідження.
Середній	4	Учень (учениця) відтворюють невелику частину навчального матеріалу теми, пояснюючи історичні терміни, відсутність логіки та послідовності у виступі.
	5	Учень (учениця) використовують як матеріали, що мають відношення до теми, так і ті, що не мають відношення до теми, можуть визначати окремі ознаки історичних понять, називати основні дати, робота групи несамостійна, списана, або скопійована з інтернету.

	6	Учень (учениця) відтворюють фактичний матеріал теми, дають стислу характеристику історичній постаті, установлювати послідовність подій, декілька членів групи відповідали за роботу всієї групи.
Достатній	7	Учень (учениця) послідовно й логічно відтворюють навчальний матеріал теми, виявляє розуміння історичної термінології, характеризує події (причини, наслідки, значення), стандартна робота, не відрізняється авторською індивідуальністю, доповідачі допускають не грубі мовленнєві помилки під час виступу, незначно порушують регламент, частково утримують увагу аудиторії.
	8	Учень (учениця) володіють навчальним матеріалом і використовують знання за аналогією, дають правильне визначення історичних понять, аналізують описані історичні факти, встановлюють синхронність подій у межах теми, доповідачі грамотно викладають матеріал, проте не показують достатньо глибоких знань.
	9	Учень (учениця) оперує навчальним матеріалом, робота демонструє точне розуміння завдання, обґрунтовуючи їх конкретними фактами, дають порівняльну характеристику історичних явищ, самостійно встановлюють причинно-наслідкові зв'язки, чітко спланована робота групи, в роботі наявні авторські знахідки, робота над матеріалом рівномірно розподілена між більшістю членів групи.
Високий	10	Учень (учениця) використовують набуті знання для вирішення нової навчальної проблеми, чітко спланована робота групи виявляє розуміння історичних процесів, повна самостійність під час виконання роботи, спираючись на широку джерельну базу, група рецензує відповіді інших учнів, аргументованість основних позицій, композиція доповіді логічна, повнота представлених в доповіді результатів роботи.
	11	Учень (учениця) володіє глибокими знаннями, може вільно та аргументовано висловлювати власні судження, доповідачі демонструють ерудицію, відображають міжпредметні зв'язки, можуть співвідносити історичні процеси з періодом на основі наукової періодизації історії, доповідачі переконливо і повно відповідають на питання, тримаються дружньо, намагаються використати відповіді для успішного розкриття теми.
	12	Учень (учениця) системно володіють навчальним матеріалом, унікальна робота, містить велику кількість оригінальних, винахідницьких прийомів, уміють виокремити проблему й визначити шляхи її розв'язання, аргументованість основних позицій, композиція доповіді логічна, повнота представлених в доповіді результатів роботи, доповідачі прагнуть досягти високих результатів, готові до дискусії, дружньо налаштовані, контактні.

**XI. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти
за виконання повідомлення або доповіді**

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
Початковий	1	Учень (учениця) підготували матеріали, що не мають безпосереднього відношення до теми роботи.
	2	Учень (учениця) тему не розкрили, відсутні аспекти теми, порушено логічне викладення.
	3	Учень (учениця) в роботі називає історичні висловлювання, які характеризуються фрагментарністю, думки викладаються на елементарному рівні.
Середній	4	Учень (учениця) відтворює невелику частину матеріалу теми, пояснює історичні терміни, подані в тексті повідомлення чи доповіді, але немає аргументів по головним позиціям, повне порушення логіки.
	5	Учень (учениця) з допомогою вчителя відтворює основний зміст теми, визначати окремі ознаки історичних понять, називати основні дати; показувати на історичній карті основні місця подій
	6	Учень (учениця) самостійно відтворює фактичний матеріал теми, ідея зрозуміла, але нечітка, надає стисло характеристику історичній постаті, послідовність подій, висновок лише частково відповідає темі.
Достатній	7	Учень (учениця) послідовно й логічно відтворює навчальний матеріал теми повідомлення, виявляє розуміння історичної термінології, характеризує події (причини, наслідки, значення), виокремлює деякі ознаки явищ і процесів.
	8	Учень (учениця) володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією, визначає причинно-наслідкові зв'язки між ними, встановлює синхронність подій у межах теми, доповідач допускає не грубі мовленнєві помилки під час виступу, незначно порушує регламент, частково утримує увагу аудиторії.
	9	Учень (учениця) оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти та формулює нескладні висновки, обґрунтовуючи їх конкретними фактами, дає порівняльну характеристику історичних явищ, аргументованість основних позицій, композиція доповіді логічна, повнота представлених в доповіді результатів роботи.
Високий	10	Учень (учениця) виявляє розуміння історичних процесів і демонструє ерудицію під час виступу, робить аргументовані висновки, , синхронізує події вітчизняної та всесвітньої історії, рецензує відповіді учнів доповідач впевнено тримається перед аудиторією, володіють культурою мовлення, дотримуються регламенту.
	11	Учень (учениця) володіє глибокими знаннями, може вільно та аргументовано висловлювати власні судження, спираючись на широку джерельну базу, може співвідносити історичні процеси з періодом на основі наукової періодизації історії, доповідач готовий до дискусії, виявляє доброзичливість.
	12	Учень (учениця) унікальна робота, яка містить велику кількість оригінальних, винахідницьких прийомів, доповідач прагне досягти високих результатів, готовий до дискусії, дружньо налаштований, контактний, уміє виокремити проблему й визначити шляхи її розв'язання, користується джерелами інформації, аналізує та узагальнює їх.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з географії у ОПОРНОМУ ЗАКЛАДІ «ПРИШИБСЬКИЙ ЗАКЛАД ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ І-ІІІ СТУПЕНІВ ПРИШИБСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ КРЕМЕНЧУЦЬКОГО РАЙОНУ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ»

Під час оцінювання навчальних досягнень із правознавства враховується:

рівень оволодіння знаннями про систему об'єктивно існуючих державно-правових реалій;

рівень умінь аналізувати суспільно-політичні події, користуватися правовими актами, юридичною літературою;

рівень сформованості навичок діяти згідно з нормами права у конкретних життєвих ситуаціях.

Всі види оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюються за критеріями, наведеними в таблиці.

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) усно в загальних рисах відтворює один-два юридичні терміни окремої теми
	2	Учень (учениця) нарівні "так - ні" усно відтворює кілька термінів, вибирає правильний варіант відповіді із двох запропонованих
	3	Учень (учениця) одним простим реченням передає зміст частини теми, знаходить відповідь на закрите запитання у тексті підручника
II. Середній	4	Учень (учениця) відповідає на окреме питання за допомогою вчителя, репродуктивно відтворює частину навчального

		матеріалу теми одним-двома простими реченнями, формулює визначення юридичного поняття	
		-----+-----	
	5	Учень (учениця) відтворює окрему частину основного змісту навчальної теми, відповідаючи на запитання вчителя, визначає одну-дві окремі ознаки правових понять	
		-----+-----	
	6	Учень (учениця) у цілому відтворює частину навчального матеріалу теми, у цілому правильно використовує окремі юридичні терміни, аналізує прості юридичні ситуації, розв'язує тестові завдання першого рівня; може користуватись за допомогою вчителя (зразок, пам'ятка) окремими положеннями нормативних актів	
		-----+-----	
III. Достатній	7	Учень (учениця) самостійно відтворює окрему частину теми, застосовуючи мінімальну юридичну термінологію, дає визначення понять, аналізує зміст правових документів за простим планом, розв'язує елементарні юридичні задачі за допомогою вчителя, знаходить окремі правові норми в тексті нормативних актів	
		-----+-----	
	8	Учень (учениця) в основному володіє навчальним матеріалом і використовує	

		знання за аналогією; може зіставляти, узагальнювати, інформацію за допомогою учителя; складати прості таблиці, схеми, аналізувати положення нормативно-правового акту за допомогою вчителя	
		-----+-----	
	9	Учень (учениця) оперує вивченим матеріалом на рівні теми, може самостійно його відтворювати, аналізувати положення нормативно-правових актів, підтверджувати одним-двома аргументами висловлене ним судження щодо правового явища; самостійно розв'язувати юридичні задачі середнього рівня складності	
		-----+-----	
IV. Високий	10	Учень (учениця) вільно викладає правові питання, застосовуючи необхідну юридичну термінологію; вирішує за допомогою вчителя тестові завдання вищого рівня; самостійно складає таблиці, структурно-логічні схеми з правових питань, аналізує правові ситуації, дає відгук (рецензію) на відповідь іншого учня	
		-----+-----	
	11	Учень (учениця) володіє глибокими знаннями, може вільно висловлювати власні судження та аргументувати їх, самостійно користується окремими джерелами права; може підготувати повідомлення з юридичної тематики; самостійно вирішує	

тестові завдання вищого
рівня та певні правові
ситуації, може
використовувати інформацію з
додаткової літератури
(використання додаткової
літератури не є обов'язковою
вимогою)

-----+-----

12 | Учень (учениця) ґрунтовно
| викладає правові питання,
| висловлює власну позицію і
| переконливо її аргументує;
| самотійно знаходить, оцінює
| та використовує джерела
| юридичної інформації,
| зокрема наочні, вміє
| узагальнити вивчений
| матеріал, використовує
| набуті знання і вміння в
| практичній урочній
| діяльності (участь в
| дискусіях, засіданнях
| "круглих столів" тощо); може
| самотійно вирішувати
| юридичні задачі,
| застосовуючи правові
| знання

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з географії у ОПОРНОМУ ЗАКЛАДІ «ПРИШИБСЬКИЙ ЗАКЛАД ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ І-ІІІ СТУПЕНІВ ПРИШИБСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ КРЕМЕНЧУЦЬКОГО РАЙОНУ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ»

Оцінюючи навчальні досягнення учнів з географії, необхідно враховувати:

- правильність і науковість викладення матеріалу, повноту розкриття понять і закономірностей, точність уживання географічної та картографічної термінології;
- ступінь самостійності відповіді;
- логічність, доказовість у викладенні матеріалу;
- ступінь сформованості інтелектуальних, загальноосвітніх, специфічних умінь (робота з картографічними, статистичними та іншими додатковими матеріалами).

I. Оцінювання усної відповіді

Рівні навчальних досягнень	Бали	Характеристика навчальних досягнень здобувача освіти
Початковий	1	Учень за допомогою вчителя розпізнає і називає окремі географічні об'єкти.
	2	Учень дає нечіткі характеристики географічних об'єктів; користуючись підручником, знаходить визначення наукових понять.
	3	Учень за допомогою вчителя називає окремі факти, навчального матеріалу; може самостійно розрізнити окремі географічні поняття.

Середній	4	Учень може відтворити інформацію (володіє знаннями-копіями); дає нечітке визначення основних понять і термінів за допомогою вчителя; називає компоненти географічного об'єкта.
	5	Учень застосовує частину навчального матеріалу без розкриття причинно-наслідкових зв'язків, описує географічні об'єкти чи явища за типовим планом; намагається робити висновки без підтвердження їх прикладами; частково володіє обов'язковою географічною номенклатурою.
	6	Розуміє основний навчальний матеріал і використовує його для розв'язання практичних завдань, але допускає помилки, самостійно дає більшість визначень, за допомогою вчителя визначає закономірності, частково пояснює взаємозв'язки у природі та суспільстві, ілюструє їх прикладами.

Достатній	7	Учень має достатні географічні знання і застосовує їх для вирішення стандартних ситуацій. Має цілісне уявлення про природні та суспільні явища.
	8	Учень засвоїв основні уявлення, поняття і категорії географічної науки про Землю та господарську діяльність людини. Застосовує здобуті знання на практиці, використовуючи прийоми аналізу статистичних даних, показує їх зміну у часі. Вміє наводити приклади взаємодії людини і природи; знає обов'язкову географічну номенклатуру.
	9	Має чіткі уявлення про компоненти природи і просторову організацію господарства; пояснює причинно-наслідкові зв'язки в природі і господарстві.
Високий	10	Учень усвідомлює сучасну географічну картину світу, здійснює оцінку певних процесів та явищ, передбачених навчальною програмою; дає розгорнуту відповідь, узагальнює та систематизує інформацію на основі вивчених закономірностей і понять, робить висновки; вільно застосовує більшість географічних понять та може їх класифікувати; добре володіє картографічним матеріалом.
	11	Учень має глибокі знання про об'єкт вивчення, застосовує наукову термінологію, встановлює зв'язки з раніше вивченим; вміє працювати з різними джерелами географічної інформації; на високому рівні аналізує та використовує картографічну інформацію.
	12	Учень володіє ґрунтовними географічними знаннями, висловлює та аргументує власне ставлення до різних поглядів на об'єкт вивчення; самостійно аналізує природні та суспільні явища, робить відповідні висновки і узагальнення; вільно володіє картографічною інформацією та творчо її використовує.

II. Оцінювання роботи з контурною картою

Рівні навчальних досягнень	Бали	Характеристика навчальних досягнень здобувача освіти
Початковий	1	Учень розпізнає, розрізняє на карті деякі об'єкти, умові знаки, позначає на контурній карті.
	2	Учень за допомогою вчителя знаходить умові знаки на карті, географічні об'єкти, позначає на контурній карті.
Середній	3	Учень підписує географічні об'єкти на контурній карті, допускаючи неточності.
	4	Учень виконав частину роботи за допомогою учителя.
	5	Учень з допомогою вчителя орієнтується в контурній карті, підписує вказані об'єкти.
Достатній	6	Учень самостійно підписує вказані об'єкти, але не дотримується картографічних вимог.
	7	Учень самостійно правильно і чітко, відповідно до картографічних вимог позначає і підписує географічні об'єкти. Використовує для оформлення художню рамку, позамасштабні символи, написи простим олівцем.
	8	Учень достатньо вільно користується умовними знаками, всі умовні знаки карти, за винятком загальноприйнятих, і всі скорочення пояснює. Використовує для оформлення художню рамку, позамасштабні символи, написи кольоровими олівцями.
	9	Учень дотримується визначеного порядку щодо пояснення умовних знаків: спочатку умовні знаки, пов'язані з природним середовищем, далі — з галузями промисловості, потім сільського господарства і транспорту.

Високий	10	Учень підписує, згідно картографічних вимог, вказані географічні об'єкти, складає легенду карти з дотриманням вимог.
	11	Учень вірно виконує всі завдання практичної роботи, виконує додаткові завдання, робить висновки.
	12	Учень усвідомлено обирає форми, методи, засоби, прийоми виконання роботи, виконує додаткові завдання.

III. Оцінювання роботи з географічною картою

Рівні навчальних досягнень	Бали	Характеристика навчальних досягнень здобувача освіти
Початковий	1	Учень розрізняє назви об'єктів, що вивчаються. Називає їх окремими словами чи реченнями (наприклад, це — «гори», це — «річка» і т. ін.).
	2	Учень намагається дати характеристику географічного об'єкта чи явища на елементарному рівні.

	3	Учень допускає неточності у читанні карти. Виділяє окремі особливості географічних об'єктів і явищ, прагне дати їм характеристику.
Середній	4	Учень описує об'єкти, що спостерігаються, і відтворює частину матеріалу на фрагментарному рівні, виявляє елементи допитливості та спостережливості, розпізнає більшість об'єктів, які вивчаються.
	5	Учень здатний з допомогою вчителя відтворити значну частину матеріалу, використовує умовні знаки, елементарно читає карту.
	6	Учень самостійно виконує основну частину практичної роботи, за допомогою вчителя робить елементарні порівняння, виявляє основні риси об'єктів, читає тематичні карти, але допускає неточності.
Достатній	7	Учень починає усвідомлювати мету практичної роботи, встановлює й описує причинно-наслідкові зв'язки. Оперує основними поняттями термінами. Аналізує зміст карт.
	8	Учень може логічно мислити, правильно, за планом, проводить спостереження за картами, відображаючи особливості об'єкта чи явища в замальовках, діаграмах, схемах. Формулює висновки, робить узагальнення. Правильно відбирає навчальні джерела інформації та аргументує власні дії.
	9	Учень уміє аргументувати, відстояти свій погляд, виявляє особливу допитливість при вивченні об'єктів, встановлює залежності між фізико-географічними особливостями території господарською діяльністю людини.
Високий	10	Учень виконує проблемні завдання, складає комплексну фізико-географічну характеристику за картами, вільно використовує здобуті географічні знання, самостійно робить висновки й узагальнення, грамотно порівнює показники, складає картосхеми й картодіаграми, застосовує прийоми аналізу статистичних даних.
	11	Учень пропонує виходи з нестандартних ситуацій, вільно переходить від аналізу окремих явищ до аналізу системи географічних явищ. Визначає причинно-наслідкові зв'язки, вільно володіє прийомами роботи з додатковими джерелами географічної інформації, цифровими показниками.

	12	Учень використовує географічні джерела інформації, пропонує свої ідеї щодо вивчення того чи іншого об'єкта. Усвідомлено обирає форми, методи, засоби й прийоми виконання практичної роботи відповідно до поставленої мети.
--	----	--

IV. Оцінювання виконання контрольної роботи

Рівні навчальних досягнень	Бали	Характеристика навчальних досягнень здобувача освіти
Початковий, Середній	1 - 6	Робота складається з тестових завдань, кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал. Бал визначається за кількість вірних відповідей. Максимальна кількість балів - 6
Достатній	7 8 9	Робота складається з різних видів діяльності: завдання на встановлення відповідності та завдання на закінчення речення, розв'язання географічних задач. Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал. Бал визначається за кількість вірних відповідей. Максимальна кількість балів - 3

Високий	10 11 12	1 завдання на аналіз кліматограм, графіків та пояснення причинно-наслідкових зв'язків; розв'язання географічних задач та визначення об'єктів за географічними координатами. Максимальна кількість балів – 3: 1 бал – учень відповів вірно без детального пояснення рішення; 2 бала – учень відповів вірно, описуючи кожен дію та їх наслідки.
---------	----------------	---

V. Оцінювання виконання практичної роботи, дослідження

Рівні навчальних досягнень	Бали	Характеристика навчальних досягнень здобувача освіти
Початковий	1	Учень за допомогою вчителя розпізнає, називає та підписує окремі географічні об'єкти.
	2	Учень за допомогою вчителя називає окремі факти, програмового матеріалу.
	3	Учень за допомогою вчителя (підручника) називає окремі факти, уявлення, наводить приклади окремих географічних об'єктів, фрагментарно описує їх.

Середній	4	Повторює за зразком практичну роботу, дослідження, не виконуючи додаткові завдання.
	5	За допомогою вчителя виконує досліди та описує їх результати.
	6	У процесі виконання практичних робіт правильно використовує джерела знань. Спостерігаючи за природними та суспільними явищами, виділяє лише окремі їх особливості.
Достатній	7	Вміє вести спостереження за навколишнім середовищем; проводить та описує природничо-наукові спостереження; самостійно проводить досліди, але допускає помилки в поясненні результатів.
	8	Здатний вести спостереження за природними та суспільними явищами. Застосовує здобуті знання на практиці, використовуючи прийоми аналізу статистичних даних про господарство і населення, показує їх зміну у часі; проводить досліди, пояснює їх суть.
	9	Учень вірно виконує практичну роботу відповідно до вимог; самостійно виправляє допущені помилки, проводить географічні досліди, пояснює та оформляє їх результати; знаходить необхідну інформацію в додаткових джерелах.

Високий	10	Учень повністю самостійно виконав практичну роботу, робить чіткі висновки у кінці роботи; працює зі схемами, малюнками, картографічним матеріалом; здійснює спостереження, проводить дослідження, обґрунтовано пояснює їх результати та застосовує у практичній діяльності.
	11	Самостійно проводить досліди, зіставляє їх результати; знаходить, аналізує й застосовує додаткову географічну інформацію.
	12	Правильно проводить спостереження, оформлює та аналізує їх результати; грамотно і творчо використовує картографічні матеріали та інші джерела знань, вміє робити висновки та узагальнення на основі практичної діяльності; оформляє свою роботу в вигляді проектної діяльності.